

неговите училища, неговите църкви, неговите болници носят явния отпечатък на обществения дух, който въодушевява тук гръцката община. Близките села към север и изток сж български, но към юг и юго-изток населението е селско и гръцко. Самият град е повечето гръцки с смѣс, нѣщо обикновено въ тази страна, от турци и евреи. Тук българите сж незначително малцинство. От октомврий до юний градът е бил зает от българите. Скоро преди втората война отношенията между гарнизона и населението станали много обтегнати. Българските власти били убѣдени, че гръците се въоръжават тайно, че гръцки андарты се крият въ града и че се готви въстание. Петима първенци били арестувани на 1 юли, с цѣль да се изплаши населението. Въ петък, 4 юли, разбиването на българските войски, на юг от Сересъ, направило положението новъзможно, поради което били взети мѣрки за изпразването на града. Генералъ Вѣлковъ, губернаторъ на Македония, и генералният му щабъ напуснали града въ сѣбота вечерта, на 5 юли. Отстъплението било уредено набързо и извършено злѣ. От гръцки и турски засвидѣтелствувания, както и от това на тамошния жител-американецъ г-нъ Муръ, явствува, че част от войските е успѣла да оплячкоса преди да прѣдаде града. От друга страна, запаси от български муниции, между които е имало и корабини, били изоставени въ града — нѣщо, което станало и с част от архивите. Вѣроятно имало е несъгласие между висшите български офицери (в. по тоя случай рапорта на майоръ Мустаковъ. Приложение № 26). Вѣрното е, че въ тоя критически моментъ въ българската войска е нѣмало достатъчно редъ и дисциплина. Безспорно е тоже, че сж се проявили и буйства, нѣща, които при подобни обстоятелства човѣкъ би могълъ да очаква; но по тая именно точка гръцките засвидѣтелствувания не заслужават довѣрие. Майоръ Мустаковъ вѣрва, че арестуваните по-рано първенци били освободени, когато пъкъ въ полу-официалната брошура, озаглавена „Atrocités bulgares“, се твърди (стр. 25), че труповете на четирмата първенци били намерени вън от града, прободени с щикове, и че между тяхъ билъ и директора на Banque d'Orient. И за потвърждение на това призовава се авторитета на италианския и австрийския генерални консули въ Солунъ (Приложение № 17). Обаче, този членъ от нашата комисия, който е посѣтилъ Сересъ, е ималъ удоволствието да се срѣщне с този директоръ — г. Гине — живъ, с цвѣтуеще здраве и безъ никаква поврѣда; ималъ е даже щастието да се радва на неговото гостоприемство. Подобни примѣри ни даватъ да разберемъ, че въ такива случаи свидѣтелствуванията, даже официални, иматъ нужда от старателна провѣрка.

От друга страна, нѣма съмнение, че нѣкои от плѣниците, които се намирили въ затвора, когато българите напуснали града, били изклани. Вѣроятно, това ще да е извършено от пазачите безъ никаква заповѣдъ.